

The question being elderly of the city. The review of the current state of the problem in developed countries. The stated main objectives and aspects of the need to create objects and spaces for people of the third age.

Key words: objects and spaces, the elderly, urban environment.

Федячко К. Обоснование необходимости создания объектов и пространств для пожилых людей в городах

Рассмотрены вопросы пребывания пожилых людей в пространстве города. Проведен обзор современного состояния проблемы в развитых странах мира. Изложены основные задачи и аспекты необходимости создания объектов и пространств для людей третьего возраста.

Ключевые слова: объекты и пространства, люди пожилого возраста, городская среда.

УДК 725.182(477.83)

СУЧАСНИЙ СТАН СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ФОРТЕЦІ «ГУСТАНЬ»

В. Матвійшин, О. Сільник, к. арх.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Тустань – ранньосередньовічна наскельна фортеця і митниця IX–XIII сторіччя, давньоруський наскельний оборонний комплекс. Його залишки розташовані у Сколівському районі Львівської області, поблизу с. Урич, що на південний схід від селища Східниці [1]. Пам'ятка оборонної архітектури входить до складу Державного історико-культурного заповідника «Тустань». Фортеця була волосним та митним пунктом на важливому соляному шляху, що вів із Дрогобича до Закарпаття та Західної Європи [2]. Сьогодні Державний історико-культурний заповідник «Тустань» є однією з найвідоміших історичних дестинацій Західної України. Споруди на скелях не збереглися, від фортеці залишилися викарбувані сліди в камені. Цей об'єкт став привабливим для вітчизняних і закордонних туристів завдяки щорічному фестивалю «Ту Стань!», на якому проводяться реконструкції боїв, турніри, «штурми» фортеці. Фестиваль став регіональним брендом, відомим не лише в Україні, а й за кордоном. Біля підніжжя скель розташована своєрідна відпочинкова зона з облаштованими альтанками та міні-ринком. Доцільно визначити напрями перспективного використання заповідника «Тустань».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження пам'яток архітектури – актуальне й цікаве завдання. На цю тематику є чимало

досліджень, зокрема таких науковців: Щур Р., Коханець М. [1], Кучерявий В., Шнайдер Г., Пархуць Л., Шеремета З., Пархуць Х. [2], Рожко М. [3], Мігущенко Ю. [4], Рожко В. [5], Дедишин А. [6]. На думку Ю. Мігущенко, головними проблемами та перешкодами підвищення ефективності використання подібних об'єктів є: незадовільна якість комунальної, виробничої, фінансової, транспортної, комунікаційно-інформаційної інфраструктури та проблеми транспортної доступності до таких об'єктів, відсутність якісної придорожньої інфраструктури та інфраструктури зв'язку, особливо в гірських районах, що стримує потенційних туристів від подорожей власним транспортом. Окрім того, певні незручності становить нерозвиненість мережі фінансово-банківських установ та банкоматів, брак можливостей розрахунку електронними банківськими картками тощо [4]. Більшість науковців стверджує, що чинниками, які перешкоджають популяризації історичних destinations Західної України, є брак дорожньої й інженерної інфраструктури біля таких об'єктів.

Постановка завдання. Завдання нашого дослідження – виявити перешкоди, які стримують відвідуваність заповідника «Густань», та визначити напрями його використання з урахуванням сучасних умов.

Виклад основного матеріалу. Вирішення проблем неякісних доріг та інфраструктури недостатньо для піднесення рівня відвідуваності заповідника. На нашу думку, розвиток закладів для перебування й відпочинку туристів покращить умови для відвідування цих об'єктів. Важливо мотивувати місцеву громаду до започаткування власної справи, заохочувати населення с. Урич розпочинати відроджувати давні ремесла, народні промисли, характерні для цього регіону, та розвивати сільський туризм. Ці заходи можуть бути ефективними за державної підтримки та активності громади. Розвитку підприємництва в цій сфері може сприяти реалізація проєктів за принципом державно-приватного партнерства, спрямованого на створення нових або модернізацію наявних об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та на спільне користування такими об'єктами з розподілом ризиків і доходів між ними.

Напрямами майбутнього використання заповідника «Густань» можуть бути: «містечко ремісників», яке буде розташоване неподалік скель, або ремісничі майстерні в с. Урич, готельно-туристична база або сільські садиби для туристів. Для вдосконалення комфортного перебування відвідувачів на території наскельної фортеці потрібно розвивати інфраструктуру, забезпечити електро- й водопостачання, подбати про харчування, безпеку, місця для ночівлі відвідувачів, транспортне сполучення тощо. Для цього доцільно залучати інвесторів і спонсорів, у тому числі іноземних.

На нашу думку, спорудження туристичної бази поблизу цього об'єкта сприятиме зростанню потоку відвідувачів. Пропонуємо архітектурно-стильове вирішення туристичної бази виконати за зразком наскельного міста-фортеці «Тустань». Відповідно до генплану с. Урич, зручною для спорудження такого об'єкта є ділянка між населеним пунктом і скелями. Вона розташована з підвітряного щодо села боку, поряд із дорогою, має помірний ухил, вільна від лісових насаджень.

Графічну реконструкцію фортеці «Тустань» розробив М. Ф. Рожко – український учений і краєзнавець. Збережені на скелях сліди – достатній матеріал для однозначної наукової реконструкції кожного з цих будівельних періодів. Розроблена вченим система є комплексною, охоплює необхідні етапи та послідовність виконання досліджень. На її основі син краєзнавця В. М. Рожко запропонував універсальну технологію, придатну до застосування на будь-якій пам'ятці дерев'яної наскельної архітектури [5]. Завдяки цій технології складну морфологію скель зі слідами забудови та прилеглої до них території зафіксовано, опрацьовано й відображено у вигляді комп'ютерної 3D-моделі (див. рис.) [6, с. 168-173].

Ця модель може бути використана для проектування і спорудження запропонованої нами туристичної бази, яка буде виконана в архітектурному стилі, що відповідав би історичній фортеці.

Висновки. Основним напрямом покращання доступності до Державного історико-культурного заповідника «Тустань» є розвиток вулично-дорожньої мережі та інженерної інфраструктури. У сучасних умовах доцільно спорудити туристичну базу, яка би своїм стильовим вирішенням відповідала вигляду графічної реконструкції фортеці. Для подальшого розвитку заповідника потрібно залучати місцевих жителів до активної туристичної діяльності.

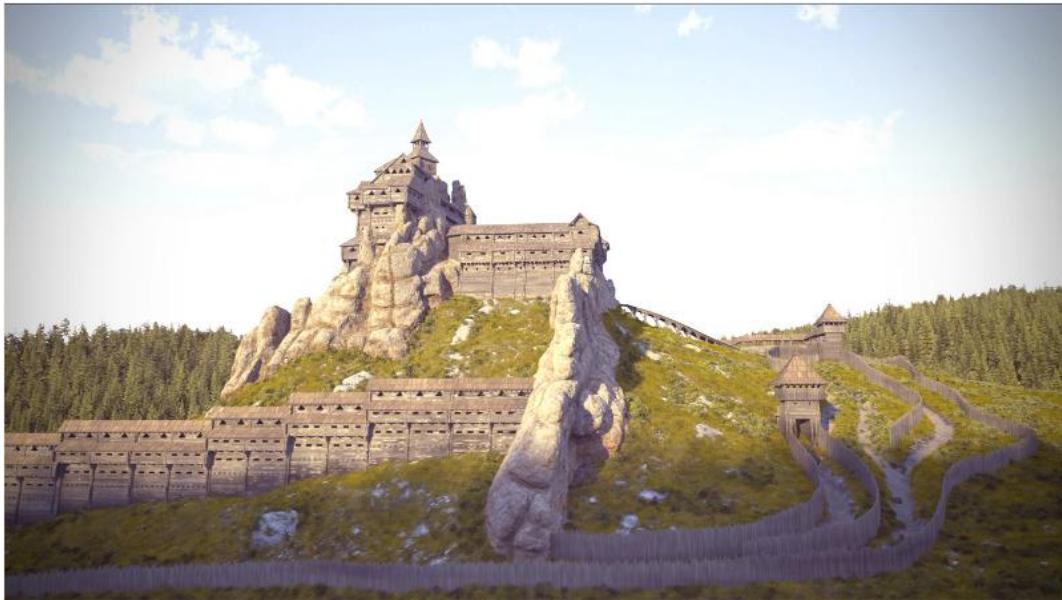

Рис. Вигляд комп'ютерної 3D-моделі наскельної фортеці «Тустань»

Бібліографічний список

1. Щур Р. Тустань (Державний історико-культурний заповідник). Історія. Фольклор / Роман Щур, Михайло Коханець // Сколівські Beskidi. – Львів : Новий час, 2002. – 72 с.
2. Ландшафтне планування в умовах гірських населених місць Українських Карпат і Австрійських Альп / Кучерявий В.П., Шнайдер Г., Пархуць Л.В. та ін. // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. пр. – 2011. – Вип. 21.16. – 360 с.
3. Рожко М. Ф. Архітектура та система оборони Українських Карпат у княжу добу / М. Ф. Рожко. – Львів : БаК, 2016. – 232 с.
4. Мігущенко Ю. В. Механізми забезпечення ефективного використання туристично-рекреаційного потенціалу гірських районів західних регіонів України [Електронний ресурс] / Ю. В. Мігущенко. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1178/>.
5. Рожко В. М. Методика графічної реконструкції дерев'яної наскельної архітектури (на прикладі пам'яток IX–XVI століть Західного регіону України) : автореф. дис. спец. 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» / В. М. Рожко. – Львів, 2013. – 26 с.
6. Рожко В. Проект «Тустань віртуальна»: концепція, досвід, візуалізація / В. Рожко, А. Дедишин // Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат у доісторичну добу та в середньовіччі; проблеми їх збереження та використання : матеріали III Міжнар. наук. конф., 7–8 квітня 2016 р., Львів ; Урич / відп. за вип. Р. Г. Миська. – Львів, 2016. – С. 168-173.

Матвійшин В., Сільник О. Сучасне життя середньовічної фортеці «Тустань»

Розкрито привабливі сторони історичного заповідника «Тустань». Виявлено перешкоди, які стримують відвідуваність туристами цього об'єкта. Запропоновано зведення там туристичної бази в історичному стилі. Окреслено напрями майбутнього використання заповідника «Тустань».

Ключові слова: графічна реконструкція, державно-приватне партнерство, дестинація, заповідник, оборонна архітектура, туризм, туристична база.

Matviishyn V., Silnyk O. Modern life of medieval fortress «Tustan»

The attractive sides of the historical reserve «Tustan» are revealed. The obstacles that hinder the attendance of object are demonstrated. It is suggested to build there a hostel in historical style. The directions of future use of the reserve «Tustan» are outlined.

Key words: defensive architecture, destinations, graphic reconstruction, hostel, public-private partnerships, reserve, tourism.

Матвишин В., Сильник А. Современная жизнь средневековой крепости «Тустань»

Раскрыто привлекательные стороны исторического заповедника «Тустань». Выявлены препятствия, сдерживающие посещаемость туристами этого объекта. Предложено построить там туристическую базу в историческом стиле. Определены направления дальнейшего использования заповедника «Тустань».

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, графическая реконструкция, дестинация, заповедник, оборонная архитектура, туризм, туристическая база.

УДК 728.6:[338.48:379.845](477)

**АГРООСЕЛЯ ЯК ІНФРАСТРУКТУРНА ОСНОВА
СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

*Г. Козак, магістр архітектури
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні зростає туристська активність, охоплюючи дедалі більше верств суспільства.